

Nota waardering & afschrijving 2022

Inleiding

Een deel van de gemeentelijke begroting wordt ingezet ten behoeve van investeringen. Het kenmerk van een investering is dat de uitgaven eerst gedaan worden en in de jaren erna volgende de kosten. Het verspreiden van de uitgaven over de looptijd van de investering zijn de afschrijvingslasten.

Een investeringsbeslissing houdt in dat er een meerjarige financiële last ontstaat, waarbij de waarde van het object opgenomen wordt op de balans, het activeren. Enkele voorbeelden van deze investeringen zijn, gebouwen, wegen, riolering en inventaris.

Wettelijke kaders

Ter uitvoering van artikel 212, lid 2a van de Gemeentewet dient de verordening (Financiële Verordening gemeente Urk, geldend vanaf 31 oktober 2017) op grond van artikel 212, lid 1 regels voor waardering en afschrijving van activa te bevatten. Er is voor gekozen om een separate nota waardering en afschrijving van activa op te stellen. Hiermee wordt voldaan aan artikel 6 van de Financiële verordening.

In het besluit begroting en verantwoording (BBV) is de wetgeving opgenomen met betrekking tot de gemeentefinanciën. In de artikelen 30-39 en 59-65 van het BBV zijn de regels met betrekking tot waardering, activeren en afschrijven opgenomen.

Naast de genoemde wetsartikelen zijn er ook stellige uitspraken van de commissie BBV. Deze uitspraken zijn gedaan door de commissie BBV, zodat de wetgeving juist geïnterpreteerd wordt. Gemeenten zijn verplicht om zich aan deze uitspraken te houden.

Ook geeft de commissie BBV aanbevelingen. Het is wenselijk om deze aanbevelingen op te volgen, maar dit is niet verplicht.

Soorten vaste activa

Activa zijn bezittingen van de gemeente, de waarde hiervan wordt uitgedrukt in euro's. De op de balans opgenomen waarde, betreft de boekwaarde. De boekwaarde is de aanschafwaarde minus de afschrijvingen en eventuele incidentele waardeverminderingen. Activa kunnen ingedeeld worden in drie hoofdcategorieën, te weten:

1. Immateriële vaste activa
2. Materiele vaste activa
3. Financiële vaste activa

In dit hoofdstuk worden per categorie vaste activa de manier van waardering en afschrijving vastgesteld.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden conform artikel 34 BBV onderverdeeld in:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

Het activeren van kosten van onderzoek en ontwikkeling leidt tot structurele afschrijvingslasten, zonder dat er een materieel actief tegenover staat. Kosten van onderzoek en ontwikkeling kunnen gesplitst worden in ambtelijke onderzoekskosten (kosten van eigen medewerkers) en onderzoekskosten door derden. Kosten van onderzoek en ontwikkeling kunnen geactiveerd worden voor zover voldaan wordt aan artikel 60 BBV.

Ambtelijke kosten van onderzoek en ontwikkeling worden niet geactiveerd. Onderzoekskosten door derden kunnen worden geactiveerd, voor zover wordt voldaan aan artikel 60 BBV. De afschrijvingstermijn wordt gesteld op ten hoogste 5 jaar.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa in eigendom van derden komt slechts sporadisch voor. Het gaat hierbij om een bijdrage aan een organisatie voor het plegen van investeringen. In artikel 61 BBV staan voorwaarden opgenomen waaraan voldaan dient te worden om de bijdrage te kunnen activeren.

Het college beslist per individueel geval over het activeren van een bijdrage aan activa in eigendom van derden. De afschrijvingstermijn is gelijk aan de afschrijvingstermijn die deze derde hanteert.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn materiële bezittingen van de gemeente die meerjarig gebruikt worden. De gemeente heeft hierbij het economisch eigendom. Binnen de categorie materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt in:

- materiële vaste activa met een economisch nut;
- materiële vaste activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- materiële vaste activa met een maatschappelijk nut.

Materiële vaste activa met een economisch nut

Materiële vaste activa met een economisch nut zijn investeringen die verhandelbaar zijn. Voorbeelden zijn, gebouwen, auto's en overig inventaris.

Materiële vaste activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Materiële vaste activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven zijn investeringen die in de toekomst inkomsten genereren. Een voorbeeld hiervan is het riool, het aanleggen van een riolering levert in de toekomst rioolheffing op.

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut zijn investeringen in de openbare ruimte die geen inkomsten opleveren, maar wel een publieke taak vervullen. Voorbeelden van dit soort activa zijn groenvoorzieningen, wegen en water.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa kunnen worden ingedeeld in:

- Kapitaalverstrekkings aan gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- langlopende leningen aan openbare lichamen, woningcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- overige langlopende leningen;
- overige uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of langer.

Leningen aan derde, kapitaalverstrekkings aan gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en effecten worden gewaardeerd en geactiveerd tegen nominale waarde.

Waardering van materiële vaste activa

Met de term waardering wordt de boekwaarde van het bezit bedoeld. De waarde van het actief bestaat uit aanschaffkosten minus de afschrijving en eventuele waardeverminderingen.

Verkrijgingsprijs

De verkrijgingsprijs is het totaal van alle inkoopkosten, exclusief verrekenbare of compensabele omzetbelasting, vermeerderd met bijkomende externe kosten zoals notariskosten, overdrachtsbelasting etc.

Vervaardigingsprijs

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan het product kunnen worden toegerekend.

Salariskosten

Een stellige uitspraak van de commissie BBV is dat salariskosten die direct aan een actief toe te rekenen zijn moeten worden geactiveerd. De indirecte salariskosten die behoren tot de toe te rekenen overhead kunnen worden geactiveerd en worden meegenomen in de vervaardigingsprijs.

Directe salariskosten, die betrouwbaar vastgesteld kunnen worden, worden geactiveerd. Salariskosten worden geactiveerd vanaf het moment waarop het inhoudelijk en financieel kader is vastgesteld door het college. Het activeren van salariskosten gebeurt tegen kostprijs, met opslag voor overhead.

Overige indirecte kosten

Artikel 63 BBV geeft aan dat een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, geactiveerd kan worden.

Overige indirecte kosten en rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, worden niet toegerekend aan de vervaardiging van het actief.

Bijdragen van derden in activa

Bijdragen van derden in activa bestaan bijvoorbeeld uit subsidies vanuit de Europese Unie, de Rijksoverheid, de provincie of andere instellingen. Deze bijdragen, met een directe relatie tot het actief, worden in mindering gebracht op de investering.

Waardevermindering

Door verschillende factoren kan de waarde van een actief toe- of afnemen. In deze gevallen komt dan de boekwaarde niet meer overeen met de actuele waarde. In het geval dat de actuele waarde hoger is dan de boekwaarde vindt er geen herwaardering plaats. Bij een actuele waarde lager dan de boekwaarde kan er een afwaardering plaats vinden. Bij een actief met een economische functie is afwaardering verplicht. De actuele waarde van vastgoed met een economische functie dient bepaald te worden met behulp van de directe opbrengstwaarde- methode. Bij een actief met een maatschappelijke functie (zoals bijvoorbeeld een school of zwembad) is dit niet verplicht.

Wanneer een actief vervreemd wordt of er een intentie is tot vervreemding, dan wordt de waarde afgewaardeerd naar de marktwaarde. Deze afwaardering bij vervreemding is verplicht voor maatschappelijke en economisch vastgoed.

Onderhoudskosten

De kosten van klein en groot onderhoud zijn niet levensduur verlengend en mogen niet worden geactiveerd. De onderhoudskosten komen ten laste van de exploitatie of een onderhoudsvoorziening.

Software

Licenties voor software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening gebracht worden, dienen geactiveerd te worden.

Aanschaf van software voor onbepaalde duur worden geactiveerd inclusief de bijkomende kosten door derden voor implementatie.

Activatiegrens

Voor het activeren van investeringen kan een grensbedrag worden bepaald.

Investeringen met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs van minder dan € 50.000 worden niet geactiveerd

Afschrijven

Door het activeren van investeringen worden de kosten verdeeld over de totale levensduur van het actief. Jaarlijks wordt een deel vervaardigings- dan wel verkrijgingsprijs afgeschreven. Afschrijven gebeurt onafhankelijk van het resultaat in een bepaald boekjaar. Het is dus niet toegestaan om willekeurig af te schrijven op een actief. Op gronden wordt in zijn geheel niet afgeschreven, gronden verminderen niet in waarde door gebruik. De hoogte van de jaarlijkse afschrijvingen wordt bepaald door een aantal factoren:

- Wettelijke voorschriften
- De hoogte van de vervaardigings- dan wel verkrijgingsprijs
- De verwachte gebruiksduur
- De gekozen afschrijvingsmethode
- De restwaarde

Afschrijvingsmethode

Er zijn enkele geaccepteerde methodes waarop kan worden afgeschreven, waarbij de lineaire methode het meest wordt toegepast. Als er voor een afschrijvingsmethode is gekozen dan dient deze keus consequent gevolgd worden. Het is mogelijk om de activa in te delen in diverse (sub)categorieën. Per (sub)categorie dient dezelfde afschrijvingsmethode gehanteerd te worden.

Lineaire afschrijving

Ieder jaar wordt hetzelfde bedrag (of percentage van de aanschafwaarde) afgeschreven. De vermindering van de boekwaarde is daarmee boekhoudkundig ieder jaar gelijk, maar de jaarlijkse rentelast wordt ieder jaar lager.

Annuïtaire afschrijving

Bij annuïtaire afschrijving is er sprake van een jaarlijks gelijkblijvende annuïteit. Deze annuïteit bestaat uit rente en afschrijving. De rente wordt berekend over de boekwaarde. Door de afschrijving vermindert de boekwaarde en daarom vermindert ook de rentecomponent. Vanwege de gelijkblijvende annuïteit neemt de afschrijving ieder jaar toe. Bij deze methode zijn de afschrijvingen aan het begin laag en aan het einde hoog.

Keuze afschrijvingsmethode

De meeste gemeenten passen de lineaire afschrijvingsmethode toe op alle categorieën materiele vaste activa op basis van de volgende overwegingen:

- door te kiezen voor één afschrijvingsmethode wordt willekeur voorkomen;
- de technische en economische waardedaling wordt beter weergegeven door de lineaire methode;
- de afschrijvingslast is gedurende de gehele looptijd gelijk;
- door de dalende rentelast kunnen de stijgende onderhoudskosten gedekt worden;
- de methodiek geeft een herkenbare boekwaarde;
- bij vroegtijdige vervanging is al een evenredig deel afgeschreven.

De lineaire afschrijvingsmethode wordt toegepast, tenzij wet- en regelgeving een andere methode verplicht voorschrijft.

Startmoment afschrijvingen

De commissie BBV geeft een aantal momenten waarop gestart kan worden met het afschrijven van een actief. Voor alle (sub)categorieën dient het startmoment waarop begonnen wordt met afschrijven gelijk te zijn. Om de kapitaallasten niet afhankelijk te laten zijn van de maand waarin het actief gereed komt wordt geadviseerd om het startmoment afschrijvingen te zetten op 1 januari volgend op het jaar van ingebruikname.

Het startmoment voor afschrijven is 1 januari volgend op het jaar van ingebruikname.

Componentenbenadering

De componentenbenadering houdt in dat de verschillende onderdelen van een actief afzonderlijk worden geactiveerd en dat deze onderdelen worden afgeschreven op basis van de voor dat onderdeel geldende gebruiksduur. De commissie BBV heeft de aanbeveling gedaan de componentenbenadering en de daarbij horende opsplitsing van activa in verschillende componenten in de activa-administratie uit praktische overwegingen te beperken.

Alleen bij investeringen waarbij vooraf een duidelijke splitsing kan worden aangebracht tussen verschillende afschrijvingstermijnen wordt de componentenbenadering toegepast.

Restwaarde

Aan het eind van de afschrijvingsperiode kan hooguit een boekwaarde overblijven ter grootte van de geschatte restwaarde op basis van het prijspeil op het moment van ingebruikneming. Omdat activa worden gebruikt en gedurende de afschrijvingsperiode technisch en economisch slijten c.q. verouderen zal de praktijk veelal zijn dat naar een boekwaarde nul moet worden afgeschreven. Tenminste als het voornemen bestaat de activa tot het einde van de mogelijke gebruiksduur te benutten.

Alleen wanneer de restwaarde substantieel is, wordt er een restwaarde gehanteerd. In zijn algemeenheid geldt dit dus alleen bij gebouwen.

Afschrijvingstermijnen

Onderstaand de verschillende afschrijvingstermijnen die gehanteerd worden per (sub)categorie.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling	5 jaar
(Onder)gronden van activa met een meerjarig economisch nut	Geen afschrijving
Gebouwen, onderwijs	40 jaar
Gebouwen, sport	40 jaar
Gebouwen, overig	50 jaar
Gebouwen, renovatie	Afhankelijk van resterende looptijd/ levensduurverlenging
Gebouwen, technische installaties	15 jaar
Aanleg begraafplaats	50 jaar
Sportvelden	12 jaar
Speeltoestellen en ondergronden	10 jaar
Bomen en groenvoorziening	25 jaar
Riolen en betonconstructies	50 jaar
Riool, elektromechanische voorzieningen	15 jaar
Fietspaden, betonverharding	25 jaar
Wegen, asfaltverharding	15 jaar
Wegen, klinkerverharding	50 jaar
Openbare verlichting, armaturen	20 jaar
Openbare verlichting, masten	40 jaar
Verkeersremmende maatregelen	10 jaar
Bruggen, viaducten en overige grote kunstwerken, hout	15 jaar
Bruggen, viaducten en overige grote kunstwerken, beton	50 jaar
Voertuigen, gereedschappen en overig materiaal	7 jaar
Kantoormeubilair	10 jaar
Hard- en software	3- 5 jaar

Hardheidsclausule

Het college kan indien er een gegronde reden voor is in individuele gevallen afwijken van deze nota "waardering & afschrijving vaste activa". Hierbij dient echter wel rekening te worden gehouden met de mogelijkheden die het BBV en overige relevante wetgeving biedt.